

Søknad om skadefelling av grågås - Digerud nordre

Saksbehandler: Eli Moe

Saksnr.: 19/01912-4

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Viltneemndas arbeidsutvalg 2015 - 2019

Rådmannens innstilling:

Steinar Agnor gis tillatelse til skadefelling av inntil tre grågås på eiendommen Digerud Nordre gnr 58 bnr 2 i perioden 20.05.2019 – 25.05.2019. Før gås felles skal skremmeskudd være forsøkt.

Dersom utfordringene vedvarer kan det felles ytterligere to grågås i perioden 26.05.2019 fram til 01.06.2019.

Naboer skal varsles før skadefelling gjennomføres, og felling skal gjøres i tråd med generelle bestemmelser om human avliving, sikkerhet og bruk av våpen mv.

Kort rapport fra skadefellingen, med informasjon om antall felte fugl og opplevd effekt, sendes kommunen. Frist for slik rapport er 01.07.2019.

Vedtaket fattes i medhold av skadefellingsforskriften § II-B.

Sammendrag:

Eier av Digerud Nordre har søkt om skadefelling av grågås. Gjessene beiter hardt på jordene som er leid bort som kubeite. Skremmetiltak er forsøkt. Omfanget synes å være stort, og rådmannen mener det er grunnlag for å åpne for skadefelling.

Bakgrunn for saken:

Kommunen mottok en henvendelse fra Steinar Agnor om behov for skadefelling av grågås utenom jakttid på eiendommen Digerud Nordre 58/2 i 10.05.2019. Henvendelsen ble besvart 15.05.2019 og søknad om skadefelling ble komplettert i løpet av dagen.

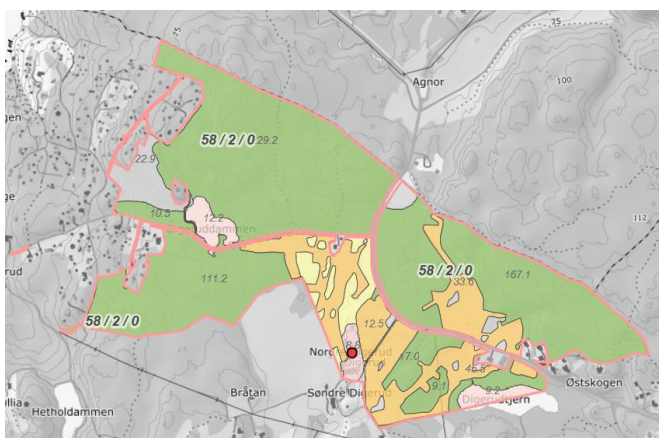
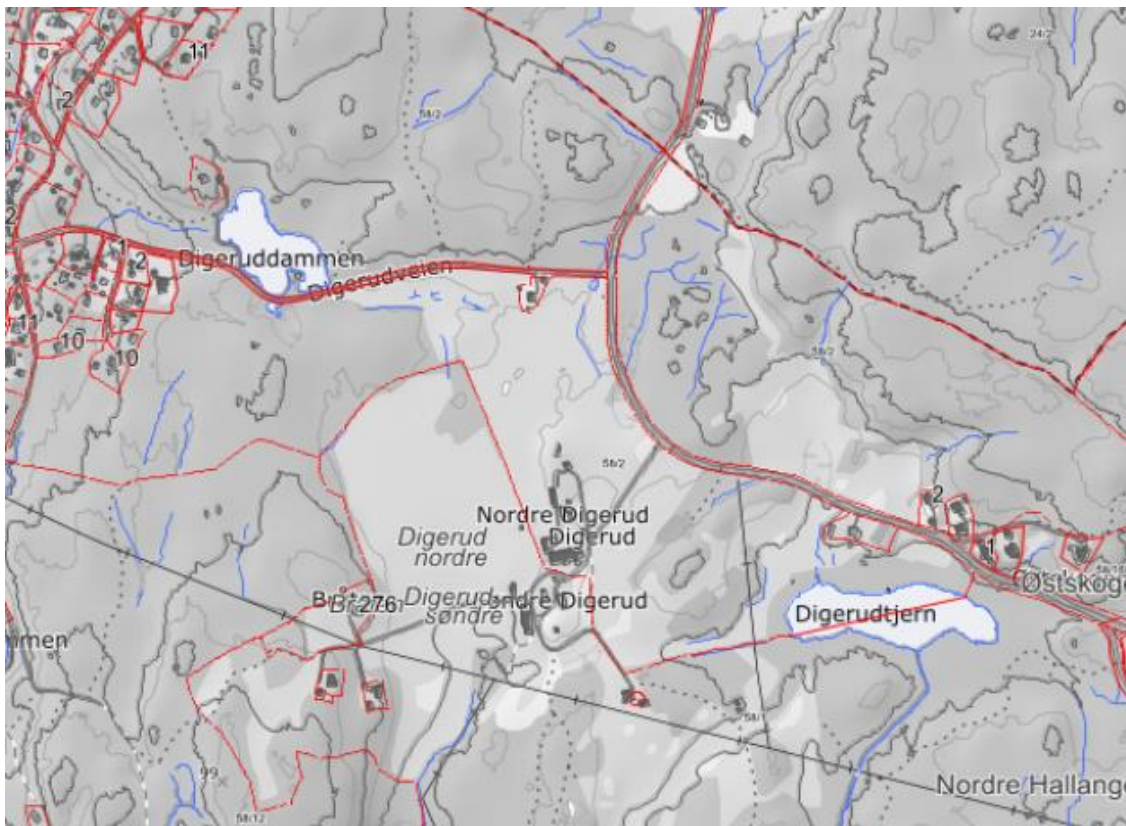
Søkeren opplyser at «enorme flokker» med grågås har holdt seg på gården over flere uker. De beiter og skiter slik at ser ut som den er klippet med gressklipper.

Dette utgjør et stort problem for leier som benytter jorda til beite for kviger. Skremming er forsøkt, men gjessene kommer tilbake. Søker ønsker å kunne felle 3-5 dyr til skremmel.

Nordre Digerud

Nordre Digerud ligger på Hallangen, nær grensen til Nesodden kommune. Eiendommen har en 131 da fulldyrka jord og 25 da innmarksbeite. Hovedandelen av innmarka ligger på sørsiden av Fagerstrandveien.

Fulldyrka jord	Overflatedyrka jord	Innmarksbeite	F
130,8	0,0	24,9	
130,8	0,0	24,9	

Grågås

Grågås er en stor andefugl med hel lengde opp mot 90 cm og vingespenn nær 180 cm. Voksne fugler veier normalt 2,3-3,5 kg. Grågåsa er i dag utbredt i Nord-Vest Europa. I Norge hekker flest grågås fra Sunnmøre til Nordland, men arten hekker også flere steder fra Rogaland til Østfold. Noe av bestanden på Østlandskysten

stammer trolig fra utsettinger i indre Oslofjord på 1960-tallet. Hekkinger av grågås i Akershus har i hovedsak vært knyttet til saltvann, hvor grågåsa finner sine beste habitater. Etter å ha vært i dramatisk tilbakegang på 1800- og 1900-tallet som følge av overbeskatning ved reirplyndring og jakt, er grågåsbestanden i dag i vekst.

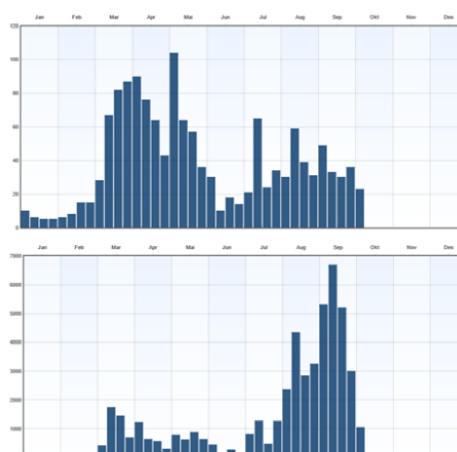
Overvåkningen i indre Oslofjord viste en bestand på hele 81 hekkende par i 2011. Det har vært noe færre par i årene etter, og hekkebestanden synes nå å være stabil på 70-75 hekkende par (NOF-OA, Forvaltnings-plan for gjess i Oslo og Akershus 2012-2020).

Data fra perioden fra januar til oktober 2016 viser at det gjøres flest observasjoner av grågås i Oslofjorden i mars-mai, samt på høsten. Dette gjenspeiler trolig vår- og høsttrekket for grågås.

Se figuren til høyre.

Grågås produserer store mengder ekskrementer. Tidligere henvendelser om skadegjørende grågås i Frogn har også kommet i april-mai, blant annet fra Søndre Hallangen.

I sommertellingene av gjess fra 2015 (NOF OA) ble det totalt registrert 2 056 individer i Oslo og Akershus. Av disse ble 3 individer registrert i Frogn og 7 på Nesodden. Se tabell under.

Figur 5: Antall ukentlige observasjoner (topp første uka i mai: 110 obs.) av grågås (øverst) og antall individer fordelt på observasjonene (topp andre uka i september: ca. 7600 ind.) i perioden 01.01.2016–10.10.2016 for Akershus og Oslo fylke (Artsobservasjoner u.å. a).

Sommertelling av gjess i Oslo og Akershus (NOF OA)

Kommune	Grågås				Kanadagås				Hvitkinngås				Grågås X Kanadagås				Sum	
	Ad	Juv	Ub	Tot	Ad	Juv	Ub	Tot	Ad	Juv	Ub	Tot	Ad	Juv	Ub	Tot		
Frogn		3		3														13
Oslo	380	12	235	627	19		42	61	383	69	19	471	1				1	1160
Aurskog-Holand			91	91			21	21										112
Asker	152	17	149	318	7		7	7	143	47		190						515
Bærum, Oslo			57	57			7	7										64
Bærum	70	10	84	164					109	25	41	175						339
Ås	43			43					21	9		30						73
Vestby			291	291					15	10	24	49						340
Oppegård, Ås	3			3														3
Lørenskog					25	9		34										34
Hurdal							8	8										8
Nesodden	4	3		7			14	14	157	13		170						191
Nittedal, Rælingen, Skedsmo	40	7		47														47
Enebakk, Fet, Rælingen, Skedsmo			272	272			79	79										351
Lørenskog, Rælingen							8	8										8
Frogn, Ås	133			133	3			3										136
Sum	825	52	1179	2056	54	9	179	242	828	175	92	1095	1	0	0	1		3394

Om lovverket

Naturmangfoldlovens § 18 (tidligere viltlovens § 14) åpner muligheten for felling av viltarter som gjør skade, gjennom forskrift. Grågås omfattes av skadefellingsforskriften § II-B, der kommunen har myndighet til å gi tillatelse til skadefelling. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1997-09-01-1000?q=skadefelling>

Viltlovens har et generelt prinsipp om at viltartene i størst mulig utstrekning skal være fredet i yngletiden. Dersom andre løsninger kan redusere eller eliminere skade-

problemet skal det ikke gis tillatelse til skadefelling. Skadefelling skal ikke benyttes som bestandsregulerende tiltak. Kun individer som faktisk forårsaker skade kan felles.

Følgende kvalifiserte krav må være tilfredsstillt før eventuell felling iverksettes:

- skade skal ha skjedd (man kan ikke skadefelle forebyggende)
- Skaden skal ha et omfang som er av vesentlig økonomisk betydning for den skadelidte, eller som vil få tilsvarende betydning dersom skaden fortsetter, ev. som kan medføre akutt fare for skade på viktige samfunnsinteresser
- Eier, bruker eller rettighetshaver skal i rimelig utstrekning ha forsøkt andre tiltak for å avverge eller begrense skade eller predasjon. Momenter for å vurdere hva som er rimelig utstrekning
- Kommunen skal gjøre en konkret vurdering av om grunnlag for tillatelse er til stede før det ev. gis tillatelse til felling. Ev. tillatelse skal angi antall individer som kan felles og frist for rapportering. Tillatelsen skal være steds- og tidsavgrenset.

Søknaden skal også vurderes i forhold til Naturmangfoldlovens §§ 8-12 før vedtak fattes. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>.

Fare for smitte, støy, lukt eller andre plager med negative følger for helse, kan også være relevante å vurdere. Dette gjøres normalt ikke ved behandling av skadefellings-søknader, da slike søknader i hovedsak omfatter situasjoner der gress, duer el. forårsaker økonomisk tap på jordbruksproduksjon, slik som i denne saken.

Myndighet til å vedtak skadefelling er delegert til Viltnemndas arbeidsutvalg og legges med dette fram for utvalget for avgjørelse.

Alternativer:

1. Som innstillingen;
2. Som innstillingen, men med endring av antall fugl som tillates felt
3. Steinar Agnor gis ikke tillatelse til skadefelling av grågås på eiendommen. Vedtaket fattes i medhold av skadefellingsforskriften § II-B. Utvalget begrunner selv vedtaket.

Vurdering:

Søknaden vurderes i første omgang opp mot krav som må være tilfredsstillt for at kommunen skal kunne vedta skadefelling av grågås, som omtalt tidligere i saken her.

Har skaden skjedd?

Ja, søker opplyser at flokker med gress har vært på innmarka i flere uker. Graset beites ned ettersom det spirer.

Kommunen har ikke foretatt befarig av eiendommen.

Har skaden vesentlig økonomisk betydning?

Eiendommen er en landbrukseiendom. Beite leies bort til kvigebeite, men produserer ikke gras siden gjessene holder graset nede.

Konkret økonomisk konsekvens er ikke omtalt i søknaden, men det er vist til forrige tørkesommer med dårlig forproduksjon og følgene dette hadde for fôrtilgang og dyrehold. Selv om trekkfugl flyr videre og utfordringene trolig vil minimeres i juni-juli da det bare er hekkefugl tilstede, vurderes konsekvensene å ha økonomiske konsekvenser for drifta.

Kan situasjonen medføre akutt fare for skade på viktige samfunnsinteresser?

Med henvisning til fjorårets tørke og formangel er det vesentlig at beite får bygge seg opp og benyttes til dyrehold.

Det er ikke kjent at situasjonen på eiendommen påvirker drikkevann eller andre samfunnsinteresser, men skit fra gjess gir noe økt risiko for sykdom for dyr på beite.

Er det gjennomført tiltak for å avverge eller begrense skaden i rimelig utstrekning?

Eier, leier og naboer har forsøkt å skremme. Omfang av skremmetiltak er ikke omtalt.

Erfaring fra skadefelling på Søndre Hallangen gård og Heer viste at felt så lite som ei gås hvert år hadde effekt; Fuglene forlot enga og dro til alternative beiteområder. Det var da ikke behov for gjentak. Rådmannen har etter dette gitt råd om skremmeskudd i stedet for felling, som synes å ha hatt samme effekt.

Det er ikke opplyst at skremmeskudd er forsøkt i Digerud Nordre. Rådmannen har anbefalt å forsøke dette, og mener at skremmeskudd må forsøkes før man feller fugl.

Inngjerding synes ikke som noe aktuelt tiltak. Dersom utfordring vedvarer kan leplanting på beite redusere problemet noe.

Kan situasjonen medføre fare for liv og helse dersom den vedvarer?

Mennesker bør unngå direkte fysisk kontakt med avføringen fra gjess. Med normal håndhygiene mv. er risiko for smitte av f.eks. *Campylobacter* fra kontakt med avføring minimal.

Det er ikke opplyst at det finnes vannkilder el i området. Ev. brønner bør sikres slik at ev. forurenset overflatevann ikke trenger inn i brønnen. Vi oppfordrer til jevnlig sjekk av vannkvalitet av ev. vannkilder i området. Kommunen er behjelpelig med innsending av vannprøve for analyse.

Rådmannen anser at situasjonen ikke medfører risiko for liv og helse, med unntak av økt risiko for sykdom på dyr som beiter og drikker vann i området.

Konklusjon

Rådmannen vurderer at kommunen har adgang til å vedta skadefelling, og at slik skadefelling kan ha ønsket effekt og bidra til å redusere tapt beiteverdi. Skremmeskudd bør forsøkes før fugl felles.

Skadefellingstillatelsen begrenses til tre fugl fordelt på en periode over ei arbeidsuke. Dersom utfordringen vedvarer kan det felles ytterligere to fugler påfølgende uke. Rapport både fra skremmetiltak og ev. skadefelling må sendes kommunen innen fastsatt frist, slik lovgiver anbefaler.

Ev. gjennomføring av skadefelling

Vilkår om at avliving skal sikkerhetsmessig og humant forsvarlig innebærer at avkommet av dyrevernmessige hensyn også avlives, dersom mordyr avlives i yngletid. Felling av hekkefugl bør generelt unngås, siden eggene vil være klekt i mai/juni. Ev. bør kyllinger også avlives.

Innmarka på gården ligger nær vei og annet gårdsbruk. Nabo skal varsles før skadefelling gjennomføres.

Fellingstillatelsen utstedes til søkerne, som er ansvarlig for at felling gjennomføres i tråd med forskriften og vilkår satt i vedtaket. Søker skal selv bærer eventuelle kostnader med felling og eventuell ivaretagelse av felt vilt.

Forskrift om våpen og ammunisjon mv., jf. bl.a. våpenforskriften § 4.10. skal overholdes ved gjennomføring av skadefelling. Det er imidlertid ikke nødvendig å løse jegeravgift for å delta i en skadefelling. Se ellers veileder til skadefellingsforskriften om hvordan skadefelling skal gjennomføres mht. våpenbruk mv.

Klageadgang

Vedtaket etter skadefellingsforskriften § ii-b er et enkeltvedtak som kan påklages i samsvar med reglene i forvaltningsloven. Når vedtaket sendes til søkerne vil de bli opplyst om klageadgangen. Dersom kommunen ikke tar klagen til følge blir den sendt til fylkesmannen for endelig avgjørelse.

Miljømessige konsekvenser:

I forvaltningsplan for gjess i Oslo og Akershus 2012 – 2020 framsetter følgende Overordnede forvaltningsmål for gjess i Oslo og Akershus basert på en balansert vurdering av hensyn til gjess, friluftsverdier mv.

- Grågås og hvitkinngås, som er naturlig hjemmehørende arter i Norge, skal sikres levedyktige bestander i Oslo og Akershus uten at dette går på bekostning av øvrig biologisk mangfold i fylkene.
- Bestanden av kanadagås i Oslo og Akershus skal forvaltes med tanke på bestandsreduksjon. I friluftsområder som kommunene prioriterer skal det ikke være kanadagås som skaper problemer.
- Forvaltningen av gjess i Oslo og Akershus skal ha fokus på å forebygge sanitære problemer og beiteskader. Dette ønskes oppnådd gjennom en forvaltning der det differensieres mellom områder som forbeholdes gjess og områder som forbeholdes landbruks- og friluftsjnteresser.

Forebyggende tiltak er i hovedsak ordinær jakt og eggpunktering. Det er ikke åpnet for eggpunktering i Frogn, siden det ikke er vedtatt noen lokal forvaltningsplan. Dette vil trolig heller ikke påvirke situasjonen på Digerud siden utfordringene i hovedsak ansees å være knyttet til trekkfugl, og at utfordringene uansett vil reduseres inn mot sommeren.

I saker som omfatter eller berører biologisk mangfold skal kommunen foreta vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12 før det fattes vedtak.

Det foretas jevnlig tellinger av både hekkefugl og trekkfugl av grågås i Oslofjorden. Bestanden er økende til stabil. Rådmannen vurderer at kunnskapsgrunnlaget for vurdering av saken i utgangspunktet er tilstrekkelig, jf nml §8.

Det kan imidlertid være vanskelig å vurdere konsekvenser for bestand av trekkende arter, når man ikke vet om fuglene som volder skade er på trekk og kun bruker området som rasteplass eller som hekkeområde. Dersom man skadefeller trekkfugl bør konsekvensene vurderes i forhold til hekkebestand dit fuglen skal eller der den kommer fra.

Grågåsa legger egg i mars-april og ruger i 27-28 dager. Dvs. at eggene klekkes i april-mai. Skadefelling av hekkefugl får konsekvenser for egg og unger, som da i hht. Forskriften samtidig bør avlives. For trekkende arter bør innsatsen generelt konsentreres om forebyggende tiltak eller ordinære bestandsregulerende tiltak slik som eggpunktering og ordinær jakt.

Økonomiske konsekvenser:

Ingen for kommunen

Skadefelling vil redusere beitetap for eier/ leier.

Grunneierne må selv bekoste skremmetiltak og ev. utgifter til skadefelling.

Medbestemmelse:

-

Konklusjon:

Rådmannen anbefaler at det gis tillatelse til skadefelling på Digerud Nordre.

Rådmannen i Frogn 16.05.2019

Harald K. Hermansen

Øvrige dokumenter på saken:

Tidligere søknader og tillatelser om skadefelling

Forvaltningsplan for gjess i Oslo og Akershus 2012 – 2020

http://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMOA/Milj%c3%b8%20og%20klima/Rapporter/Forvaltningsplan_gjess_ferdig.pdf

- se særskilt om grågås s 6

Forslag til forvaltningsplan for gjess i Frogn kommune

<https://www.frogn.kommune.no/aktuelt/forvaltningsplan-for-gjess/>

Skadefellingsforskriften

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1997-09-01-1000?q=skadefelling>